

lelke, ker je Heinrichova pretežka in namenjena le Nemcem. *b)* Zgodovina. Prof. Rutar opozarja, da je Jesenkova zgodovina prve izdaje pošla; naj se torej ministerstvo naprosi, da potrdi že tiskano novo izdajo. G. dež. šolski nadzornik Šuman poroča, zakaj ni ministerstvo, kolikor je njemu znano, potrdilo knjige. Dotični listi bi se morali odpraviti in nadomestiti z drugimi. *c)* Geometrijo bode po izjavi g. Senekoviča izdal Bamberg, namreč prof. Hočevanje, katero je v nemškem izvirniku ministerstvo že potrdilo. *d)* Latinsko-slovenske vadbe so tudi že pošle; torej naj bi se g. prof. Kermavner opozoril, da priredi drugo izdajo. *e)* Latinsko slovnico predeluje g. Hrovat. *f)* Mineralogija bi se morala na novo izdati za učiteljska, za katera še ni nobene take knjige. Ravnatelj Šubič jo že ima predstavljeno po Hochstetterji in Bischningu. *g)* Obči latinsko-slovenski slovar bi se moral pripraviti po mnenji ravn. Senekoviča. On opozarja na silne težave pri branju Livija v 5. letu in meni, naj bi se latinščina tudi na višji gimnaziji poučevala slovenski. — Gledé na grščino, katera naj bi se vsaj na spodnji gimnaziji učila slovenski, dvoji g. Šuman, da bi ministerstvo dovolilo tako izpremembo.

Napósled izreče g. dr. Vošnjak v imeni deželnega odbora zahvalo vsem gospodom, da so se potrudili k enketi in želí, da bi se že v tem letu začelo z izdavanjem najpotrebnejših knjig. Torej smemo upati, da se odpravi glavni nedostatek slovenskega šolstva, in da dobimo potrebne učne knjige. Imena pisateljev, kateri so prevzeli dela, ta so nam porok, da bodo knjige na vrhunci sedanjega šolskega slovstva. Dr. J. V.

Deutsch - slovenisches Wörter - Verzeichnis zu Prosch und Wiedenhofer's deutschem Lesebuche für die I. Classe der Gymnasien und verwandter Lehranstalten. Verfasst von I. Fon, k. k. Gymnasiallehrer. Wien. Verlag von Carl Graeser. 1890. 8° str. IV + 120. Cena 90 kr. — Obširnejše poročilo nam je obljubljeno.

»Die österreichisch-ungarische Monarchie in Wort und Bild.« V IX. zvezku tega dela, čegar prvi snopič je izšel sredi meseca svečana, popisani bodeta Primorje in Dalmacija, natanko po načrtu pokojnega cesarjeviča Rudolfa. Vseh snopičev bode okolo 20, dovršen pa bode ta zvezek spomládi prihodnjega leta. Za Primorje je odločenih 24, za Dalmacijo 17 sestavkov, kateri bodo opisovali obé deželi v zemljepisnem, zgodovinskem, književnem in splošno národnem oziru. Delo bode mimo tega okrašeno z okolo 260 ilustracijami, katere so zvršili prvi umetniki avstrijski. Naroča se lahko v sléharňi knjigarni, snopič po 30 kr.

Slovenska pravna terminologija. Na občem zboru »Pravnikov« je poročal društveni tajnik dr. D. Majaron, da je odboru poslana že dobra tretjina raznolikih izpiskov iz slovenskih zakonikov, in da se mu skoro predloží tudi ostanek. Ko se gradivo pregleda in izbere, uredila ga bode končno posebna komisija, sestojéča od pravnikov in jezikoslovcev.

Pevski zbor »Glasbene Matice«. Slovenci radi in dobro pojó, tega nam ne odrekajo celó nasprotniki. To svojstvo naše nas je usposobilo, da so se v vsakem večjem kraju, navadno po čitalnicah, osnovali pevski zbori, ki s pesmijo slovensko in slovansko pospešujejo društveno življenje, budé in krepé národno zavest. Ali ta namen pevskih zborov, dasi lep in plodonosen, ne more in ne smé nam zadoščati, ako se hočemo popeti do óne visoke stopinje, na kateri samopravno kraljuje glasba kot umetnost, izključujoč vse neumetnostne težnje. Tem zahtevam hoče ustrezati »Glasbena Matica« — ta slovenski konservatorij — z novo osnovanim pevskim zborom. Le-tá se že marljivo uveljavlja in resno pripravlja, da upraviči nádeje slovenskega občinstva, in ognjevito oduševljenje, ki nandaja pevce za vzvišeni namen, porok nam je, da se skoro pokažejo namerjani učinki. Ko se osnuje še mešan zbor in okrepi orkester, ondaj bodo javni na-

Slovenska pravna terminologija. Društvo »Pravnik« se je nedavno obrnilo do pravosodnega ministra s prošnjo, da bi jeden izmed predlaganih sodnih uradnikov dobil šestmesečen odpust in v tem času uredil gradivo za terminološki slovar ter sestavil poročilo, o katerem bode sklepati posebni enketi. Druga prošnja je šla do deželnega zbora kranjskega, da bi se podpora 500 glđ. za terminologijo ne izplačala šele, ko se terminologija izdā, nego takoj v društveno razpolago. Deželni zbor je, kakor je znano, ustregel tej prošnji.

»**Slavorum carmina epica selecta.**« Pod tem naslovom je izdal prof. dr. V. Jagić nekatere národne pesmi slovanske za svoje učence ob troških slovanskega seminara na dunajskem vseučilišči. V zbirki je po pet pesmij ruskih, bolgarskih, hrvaško-srbskih; po tri episki-liriške: maloruske in češke, štiri poljske in jedna slovenska.

Slovanstvo ve svych zpěvech, ta znameniti zbornik, katerega izdaja g. *Ludovik Kuba* v Poděbradích, obseza v najnovejšem svojem zvezku 62 hrvaških pesmij, prirejenih takó, kakor so bile prirejene pesmi drugih národov slovanskih. Izdajatelj toži, da se veliko delo njegovo razprodaja jako slabo, tako da niti ne vé, kdaj izide prihodnji zvezek. Mi pri tej priliki opozarjamo na zbirko slovenskih pesmij g. Kube, o katerih se je strokovna kritika izrazila jako ugodno. Dobivajo se po glđ. 4'40 v posebnem oddelku; prijatelji petja in pevska naša društva naj sežejo po njih!

»**Svétem slovanským.**« Gospod *Ludovik Kuba* izdaja poleg slovanskih pesmij, o katerih poročamo zgoraj, zanimljive potopise po deželah slovanskih. Na ogled imamo tretji zvezek tega dela, v katerem popisuje gosp. Kuba svoja potovanja po Črni Gori leta 1890. in 1892. V berilo je vtisnjenih več izvirnih slik; mimo tega izhajajo glasbene priloge. Lepo delo je vredno obile podpore; dobiva pa se po vseh slovanskih knjižarnah, zvezek po 30 kr.

»**Valjevske novine**« (Valjevo je okrožno mesto v zapadni Srbiji) pišejo v svoji 63. številki lanskega leta zelo laskavo o Slovencih. »Slovenci so vrl, okreten národ, kateri zvesto čuva svoja národna svojstva. Nemci so bili v novejši dóbi zasadili svoje korenine médnje, ali v zadnjem času odbijajo Slovenci Nemce pod vodstvom svoje inteligencije na vseh postojankah. In dasi ta inteligencija po številu ni velika, vendar je vredna vsake pohvale zaradi svoje delavnosti in svojega rodoljubja. Pazno in ljubeznivo spremljajo vsako gibanje in vedó za vsak le količkaj važni dogodek pri vseh Slovanih. »Sram me je bilo,« tako piše belograjski prof. Lazarević, »ko sem spoznal iz razgovora s pojedinimi profesorji in učitelji, da Slovenci mnogo bolje poznajo naše razmerje in našo književnost nego mi njih.«

Zmaj Jovanović. Skupščina srbska je dovolila slavnemu pesniku *Jovanoviću* 4000 dinarjev na leto za vse življenje; prav tolika vsota se je odločila tudi pisatelju *Ljubomiru Nenadoviću*, obema v znamenje, kakó čislajo Srbi njiju književna dela. Národ je navdušeno pozdravil ta ukrep národne skupščine.

Gunduličev spomenik odkrijejo prihodnje leto v Dubrovniku. Zvršil ga bode slavni hrvaški kipar Ivan Rendić v Trstu.

Spomenik Daničićev. Kipar Rendić je dovršil spomenik tega slavnega učenjaka srbskega, ki se postavi na Kalimegdanu v Belem Gradu.

Srbska opera. *Vladislav Nikolajevič Štirski* piše opero iz národnega življenja srbskega. Libreto si je zložil sam.

Nil Aleksandrovič Popov, slavni ruski učenjak, umrl je dné 3. prosinca v Moskvi. Izmed mnogih drugih del imenujemo zlasti dve: „V. N. Tatiščev in njeg

Fajgelj, Simon Gregorčič, Anton Starc, Matija Šušteršič in Janko Žirovnik. — Po navetu g. dr. Hudnika je sklenil obči zbor, da so člani pevskega zbora že kot taki člani »Glasbene Matice«, predsednik in tajnik pevskega zbora pa sta zajedno odbornika »Glasbene Matice«. Tudi se je naročilo novemu odboru, naj se posvetuje o tem, ali ne bi kazalo nastaviti plačanega tajnika, zakaj pisarniški posli narastajo čimdalje bolj. Končno se izreče zahvala g. svetovalcu *Vencajnu*, da se je po njega trudu kupila društvena hiša, in potem se zborovanje sklene.

Slovenska pravna terminologija. »Slov. Pravnike« poroča v svoji poslednji številki, da je tisk in založništvo slovenske pravne terminologije prevzela c. kr. dvorna in državna tiskarna na Dunaji. Urednik pravne terminologije, g. dr. *J. Babnik* poslal je précej dve tretjini gradiva na Dunaj, in sedaj se to važno delo že tiska.

Češki kvartet v Ljubljani. Bil je izreden užitek, katerega je slovenskemu občinstvu podala »Glasbena Matica«, pridobivši sloveči češki kvartet, gospode *Hoffmana, Suka, Nedbala* in *Bergerja*, za koncert v Ljubljani. Četvorica teh umetnikov si je brzkone že prej, nego je sploh stopila v javnost, načrtala jasen določen program svoje delavnosti. Smetana, véliki neznani mojster, naj bi bil za steber, okolo katerega bi se vrstili drugi, sosebno slovanski umetniki; da prihaja précej za njim Dvořák, genijalni simfonik, to se umeje samo po sebi; prav takó pa se vé, da niso smeli biti izključeni klasiki. Zvesti temu programu, izvajali so kvartetisti v ljubljanskem koncertu dva obsežna proizvoda imenovanih skladateljev. Smetana je uglasbil v svojih simfoniških glasbotvorih za véliki orkester to, kar dviga srca češkega národa: sijajne dóbe njega »godovine, in »Vyšehrad«, »Tábor«, *Blaník, Šárka*, to so óne veličastne skladbe iz češke minulosti, izvédene z orjaškimi pomočki modernega orkestra. Smetana si je izvolil takó rekoč intimno obliko kvarteta na godala, da podá prijateljem svojim pesniško parafrazo življenskih svojih dogodkov. Njemu, iskrenemu zagovorniku Wagnerja in Liszta, bila je nekakšna potreba, pisati glasbo na poetiški podlagi, celó ondu, kjer tega pred njim ni storil nihče: celó v komorni glasbi. Ali se mu je ta način posrečil, to so pokazali uspehi skladbe »Z mého života«. Stara šolníška estetika, trdovratno se držeča mrtvih črk, čakala je zopet korenit poraz. — Program, torej poetiška podlaga kvartetu, katera zajedno ustanavlja njega obliko, znan je takó, da ga ni treba ponavljati. Kar se tiče izvajanja, lahko rečemo, da se od teza sléhamnó ocení. Meni vsaj se zdi, da je to vedno notranji dokaz popolnosti, če poslušalca nič ne zavaja, da bi glasbenemu uživanju dodajal refleksije o tem, kakšna je izvajanju tehniška stran. Kvartet, kjer igrajo štirje instrumenti takó kakor jeden instrument, kjer kar nič ne mišlimo: Sedaj igra cello, sedaj vijola, sedaj druga vijolina — takšen kvartet igra resnično umetniško! In samó kvartetu štirih umetnikov, ki so tako rekoč jedne muzikališke duše, možno je uvésti v glasbeni svet takšno delo, velikansko v vsakem oziru. — Dvořákov kvartet v Es-duru nudi čisto, absolutno glasbo, ne da bi se naslanjal na poezijo. Dvořákom delom ni bilo treba šele pripravljati tal; pokazati je bilo treba samo to, kakšno je takovo delo, če se reproducira z največjo pieteto. Učenci Dvořáka samega, poznajo kvartetisti najboljše želje svojega mojstra, in kár najiskreneje so proučevali njega dela. Ušla jim ni najmanjša podrobnost; preskrbuo so vedeli doseči najpopolnejšo harmonijo celote, ono euritmijo, ono skladje, ki je princip absolutni glasbi. Iz kratka: kvartet je jeden najboljših kvartetov, kar jih je kje — treba bi bilo samo kosanja med kvartetisti, da bi se odločilo, če ni najboljši. — V srednji točki, Svendsnovi romanci in zlasti v virtuoznati polonezi *Laubovi*, nudila se je prvemu goslarju, gospodu Hoffmannu, prilika, da se je izkazal kot solista. Kdor Smetanov kvartet tako igra kakor on, mora sploh že biti virtuoz. Žal, da sta bili obe skladbi, sosebno poloneza, v soseščini takih dveh orjaških del, kakeršni sta Smetanovo in Dvořákovó,